

[Hans Hedtoft.]

Tilbage bliver Spørgsmaalet: Skal Andelsmejerier og Andelsslakterier beskattes paa lige Fod med tilsvarende private Foretagender?

Den højtærede Statsminister var dernæst særdeles unaadig over for min Opfordring til Regeringen om at tage fat paa den Udbygning af den sociale Lovgivning, som paa en Række Felter er blevet forberedt i Arbejds- og Socialministeriet, og han harcelerede over, at jeg opregnede det, han kaldte en lang Række store, kostbare og indgribende Krav, efter at der paa Socialministerposten i 16 Aar har siddet en socialdemokratisk Minister.

Det lød jo af noget. Dette Udbrud var Kulminationen af Statsministerens polemiske Udfald over for mine alvorlige og ærligt mente Henstillinger til Regeringen om ikke at lade Danmark sakke agterud socialt, om ikke at lade vort Land miste sin sociale Førerstilling. Og hvor er saa hele denne Argumentation billig!

For det første: Vil mon den højtærede Statsminister benægte, at Danmark netop i Kraft af, at vi i Tiaaret 1929—1939 har haft socialdemokratiske Socialministre, blev et socialt førende Land, hvor baade vore nordiske Broderlande og selv en Mr. Beveridge kunde hente Inspiration og Lærdom? Tør Statsministeren benægte dette?

Vel er det rigtigt, at Socialdemokratiet ikke ene kan eller bør tiltage sig Æren herfor. Der er andre, der har hjulpet os. Selv Venstre har nu og da givet en hjælpende Haand — sidst tror jeg det var i 1942, da man gennemtvang Forringelserne i den sociale Lovgivning. „Sid din Ven nær, men sid ikke Laaret af ham“ — lød Statsministerens poetiske Raad forleden. Det kan tiltrædes fra socialdemokratiske Side; vi har nemlig endnu Mærker fra dengang den sociale Lovgivnings Ven, Venstre, satte sig paa os, og man maa tilgive os, at vi ikke kan glemme det lige straks.

Og for det andet synes den højtærede Statsminister ikke at have bemærket, at vi i 5 Aar har levet under Forhold, som bevirkede, at al Udvikling af den sociale Lovgivning her i Landet gik i Staa.

En Række Forslag laa i 1939 færdige til Fremsættelse — jeg skal her blot nævne Forslagene til en ny Arbejderbeskyttelseslov og til Ændringer af Medhjælperloven og Befolkningskommissionens Forslag om Hjælp til fødende Mødre. Havde Forholdene været normale, var disse Forslag i 1940 blevet lagt paa Rigsdagens Bord af en socialdemokratisk Socialminister, og jeg kan garantere

Statsministeren, at Socialdemokratiet, saafremt det havde Regeringen i Dag, vilde have ilet med at fremsætte disse og formentlig andre paatrængende sociale Lovforslag.

Den højtærede Statsminister synes overhovedet ikke at have forstaaet, at der paa det sociale Omraade de seneste Aar er sket en stærk Radikalisering af den danske Befolkning. Langt ud over Socialdemokratiets Rækker havde Befolkningen ventet, at Krigens Afslutning skulde indvarsle en storstilet Reformperiode paa det sociale Omraade her i Landet. Den nationale Solidaritet, som havde ført os gennem Krigen, ønskede man nu skulde føres videre gennem en social Solidaritet.

De politiske Muligheder for at gennemføre en tilfredsstillende Sociallovgivning er i Dag langt større end paa noget tidligere Tidspunkt. De Programmer, som de politiske Partier fremlagde før Valget, bærer i høj Grad Præg heraf, og jeg kan ikke tænke mig, at Partierne nu efter Valget vil løbe fra det, de overalt lovede Vælgerne under Valget.

En socialpolitisk Reformperiode kunde derfor imødeses, men Mulighederne herfor er aabenbart meget smaa med den nuværende Regering. Saa bange er Statsministeren aabenbart for at tage Stilling til de sociale Reformplaner, at han end ikke saa sig i Stand til at udtale sig om et eneste af de Emner og Forslag, jeg pegede paa. Hans eneste Tale lyder — og det er ikke uden Fortilfælde i Venstres Historie —: Vi har ikke Raad! Jeg tror ikke herpaa. Det er min Overbevisning, at den sociale Solidaritet i dette Land er saa stærk, at Flertallet vil være rede til at bringe Ofre for at hjælpe dem, der er daarligst stillede, de gamle, Invaliderne og de syge, saaledes at de kan faa menneskeligere Leveforhold, end vi nu byder dem. Det er mit Indtryk, at der har udviklet sig en saa stærk Forstaaelse af Nødvendigheden af at lette Familiernes Kaar, at Flertallet vil være indstillet paa, at de, der ikke har Forsørgerbyrder, maa afgive noget til dem, der paatager sig at føde og opdrage den opvoksende Slægt.

Vi afventer og haaber derfor stadig paa et Regeringsinitiativ paa disse Omraader. Kommer det ikke, agter vi selv i den Udstrækning, det er gør ligt og sagligt forsvarligt, at stille vore Forslag.

Jeg vil dernæst gerne gøre nogle Bemærkninger om Sydslesvig. Inden jeg besvarer Statsministerens Spørgsmaal til mig, vil jeg henlede Opmærksomheden paa det, der er sket i de seneste Dage, og som